

ÚNIQUES

CAMBRES INDESINFLABLES

CAMPOS

EVITEN el perill de la rebentada perquè obturen automàticament l'escapada de l'aire quan un objecte qualsevol esquinça o punxa la coberta.

AMINOREN les "panes" per desinflament dels neumàtics, i per consegüent el perill d'un accident greu en produir-se la rebentada.

AUGMENTEN considerablement la durada de les cobertes perquè els eviten els desperfectes que els ocasiona un sobtat desinflament i perquè no és produeixen punxades amb freqüència.

PROLONGUEN la vida de les cambres, puix que les punxades no les perjudiquen ni les desinflen.

NO NECESSITEN pegats ni reparacions, que requereixin una cura metículosa i una preparació lenta, sense que mai pugui assegurar-se el seu resultat.

NO TENEN en el seu interior cap mena de líquid ni cap pasta, i l'obtenció de la punxada es produeix automàticament i per la pròpia goma de la mateixa cambra

DISTRIBUIDOR PER A CATALUNYA:

L. BAIXERAS (HALL-VICTORIA)

Corts Catalanes, 611 : Telèfon 11904 : Barce'ona

(No ens és possible de publicar avui aquesta secció, que continuarem la setmana entrant)

Voluntaris catalans 1914-18

El "Tenorio" a les trinxeres

(Sobrant de la nostra edició anterior)

Aquell any, a principis de novembre, ens trobàvem a l'Artois, en trinxeres de primera línia. Al nostre bàndol hi havia tocat un tros de sector que havia estat ocupat abans per senyors i que a causa de la pluja i mal agostats encara al fred i gorsos que s'anunciava aquell hivern havien agafat una mena de gallicantria, que quan els relleuaven tenien tots una tos de tuberculos que feia xerriar les dents.

Un cop instal·lats ens reunírem els cinc catalans que a la nostra companyia hi havia. Per què ens trobàvem en aquell lloc? Cadascú de nosaltres cinc tenia els seus motius—més o menys ximples—, però estic segur que tots en firmar l'alistament de voluntari ho havíem fet esperant pel diable de l'aventura. Tots, àdhuc aquell pobre Nargès—el mateix vespre de la seva arribada una granada se li emportà el cap—, funcionari de banca, que a l'hora de separar anava a fer de suplent de pianista en un cinema del carrer de Sant Pau. I també En Lluís, el gravat, fill d'un modest impressor, que va marxar sense dir res a casa seva i va fer el trajecte de Barcelona a Bourg-Macmahon a peu. Dintre la seva motxilla sempre portava uns quaderns d'aventures de Dick Turpin, i a més petits despatxos que tenia els llegia i llegia com si fossin a Bíblia. Aquest xicot, molt exèrcit i servicial, no va estar de sort; una nit que sortia de patrulla es va perdre i fou mort per una de les nostres metralleres sentinelles.

En aquella companyia de la Legió Estrangera ens trobàvem, com he dit, cinc catalans. I tots bastant de mal humor.

Durant el mes anterior havíem tingut vint-i-cinc dies de trinxera horrosos, amb bombardejos, atacs, contratacs i tota la mandanga.

Fera tot just sis dies que, relleuats, ens havíem dut a descansar en un poblet de l'arrià, quan a causa de l'epidèmia que sofrien els senegalesos vam baixar de nou a primera línia, en comptes de gaudir els quinze dies de repòs que acostumàvem a passar les altres vegades. I el pitjor és que amb tots aquests canvis feia un grapat de dies que no rebíem correu.

En Peret Sistacs renegava com un mal esperit. Una de les seves padrires li havia escrit que li enviava una armilla i uns mitjons de llana. D'això feia uns mesos i mig, i el paquet no arribava.

—No, l'ha dit si hi posa panells? —li demanà, en broma, En Joan Rius. Aquest acudit ens feu recordar que érem a primer de novembre. La festa de Tots-Sants a Barcelona. Les Ramblas plenes de sol i curules de flors. Nostres ens faltava aquest record però... Alleshores vàrem ésser tots que vam renegar i maldar l'hora que vam fer aquell paperot.

—A la cantonada del carrer de casa hi ha una vella costanera que... di-

gué l'Anton (disset anys i mig). Mai vam saber què feia aquella vella costanera, perquè l'Anton acabà la feina en un sanglot i es posà a plorar com una criatura. Ningú no va provar de consolar-lo, perquè prou feina teníem tots per a nosaltres.

—I pensar que a hores d'ara En Jaume Borràs deu fer el "Tenorio" al Poliorama—digué d'esma En Joan.

Una descàrrega i una bateria s'emanà del 77 fou la sola resposta que tingué. A l'ora la pluja anava inundant poc a poc la trinxera.

—Nois, si no us animeu una mica acabareu aptes per anar a Sant Boi! —Qui vol beure "gnole"? —I En Ramon convidà, tot fent l'esplèndid i declamant:

"No os podeis quejar de mi; que si buena..."

Ja hi vàrem ésser. Cada un de nosaltres i de vegades tots a l'hora recitàvem els versos de Zorilla i els d'En Llambros. Semblava una oïlla de grills amenitzat pel bombardeig. Però l'èxit se'l va emportar En Peret Sistacs:

"No! No me causan pavor vuestros semblantes esquivos. Jamás, ni muertos, ni vivos..."

A l'ora uns cops resonaren. En Peret es tragué la bala, i estirant el braç estic actor de poble cricà:

—Entrad, comandador!

El que va entrar va ésser el "lieutenant" Robertin;

—Qu'est-ce qui n'a foutu un scandale pareil!

I mentre ens quadràvem, ens presentà un soldat que l'acompanyava:

—C'est un espagnol! Occupez-vous-en!

Era un nou voluntari català que feia a penes dos mesos que havia deixat Barcelona.

Un cop oficial fora, agafàrem aquell "pou" nou de trinxera i l'esbroncàrem de valent, tractant-lo d'imbecil, d'ase, de benit, de tot el que se'n va acudir. Tan bé com si devia estar a Barcelona! Qui venia a fer en aquestes galeries!

Ell no s'esperava una rebuda d'aquesta mena. Estava al mig de la "cagna" amb el cap baix, i la seva vista no deixava una grossa jaça de sang que hi havia a terra. Era un espul-sat sangonós d'alt com a record per un d'aquells senegalesos atacats de tisi.

Tot d'un plegat es girà cap a la porta i desaparegué a l'ora, ma'grat de la pluja i malgrat del bombardeig. No el tornàrem a veure fins l'endemà al matí, molt de cap a peu, tremolant de fred i amb un refredat com una cartró.

Un altre dia us contaré la seva mort, que per cert fou ben curiosa.

LUCIEN

N. de R.—Ens plauria saber a la redacció el desconegut amic Lucien que ens ha tramès aquesta suggestiva crònica de la gran guerra. I fóra tan amable que culgués vint-i-nou El saluàrem gustosíssim i coniaríem, alhora, una impressió.

Llibertat de Premsa!!

El nostre director, processat

Ha estat comunicat aut de processament contra el director polític de LA RAMBLA DE CATALUNYA, el company Josep M. Masip, amb motiu de la publicació dels discursos del miting Pro-Macià no celebrat.

Així mateix han estat processats, pel mateix motiu i en llur qualitat de suposats oradors, els nostres amics Manuel Carrasco i Formiguera, Jaume Aiguader, Angel Samblancat, Joan Peiró i Ventura Gas-sol.

A tots ells se'ls concedeix llibertat provisional i se'ls exigeix fiança per no haver portat al Govern civil—així ho diuen—els exemplars amb temps suficient.

També ha estat denunciada i reco-

llida l'última edició de "L'Esquella de la Torratxa".

Fora de Catalunya segueix igualment una persecució desesperada.

Les edicions de "Nueva España", de Madrid, són denunciades cada dissabte, i els seus directores ja han perdut el compte dels processaments.

A Castelló ha estat processat i empresonat, per ordre del Jutjat militar, el director de "Libertat". La causa del processament i presé obeeix a la ressenya d'una conferència per l'pronunciada a l'Ateneu Radical de la dita ciutat.

El Jutjat militar decretà el processament i presé pel vigent Codi penal i el Jutjat civil ha entaulat qüestió de competència perquè passi el procés a la seva jurisdicció, a la qual en realitat pertany.

Men' ant, hom parla de normalitat.

Endavant!!

FRONTO NOVETATS

CADA DIA

GRANS PARTITS

i

QUINIELES

EL PROBLEMA DE LA CULTURA PER ALS OBRERS

Els nostres partits polítics ja accepten "en principi" el dret dels treballadors a la cultura; a tota la cultura. En molts programes polítics s'ha inserit com a reforma urgent el possibilitar a tots els treballadors i a llurs fills els mitjans culturals. Però a quant es pensa portar això a la pràctica? La resolució de les coses justes no ha d'ajornar-se. Havem de començar avui el plantejament i assaig de resolució del problema cultural dels treballadors; i amb el nom de treballadors volem significar "tothom" que treballa, sigui com sigui, i vulgui ampliar o intensificar la seva cultura.

El problema de l'ensenyament primari a Barcelona està ben enfocad, però, augmentar el pressupost de cultura; cal, si convé, fer emprèstics per a cultura i minvar altres despeses; cal accelerar tot aquest procés de creació d'escoles.

S'ha d'asabar el que els nostres fills no trobin escola per anar a rebre la instrucció primària.

L'Ajuntament de Barcelona, el 1930 té per a despeses d'Instrucció solament 3.600.303 pessetes. La ciutat de Viena consignà en 1926 més de 61 milions de schillings per a instrucció, sense comptar l'ensenyament universitari. Encara que Viena tingui doble població que Barcelona, la desproporció de diners invertits en cultura és immensa. I hem de pensar que el país austríac és pobre.

I Viena, per tal d'afavorir el treballador, va disminuir el preu dels serveis públics d'aigua, gas, electricitat i tramvies, que explotava el municipi i que li rendien abans de la guerra més de 30 milions de francs or. La capital austríaca va renunciar a aquesta renda. I tot i renunciant a tan considerable ingress va aixecar el pressupost de cultura als 61 milions de schillings.

Referim aquest exemple perquè si el nostre Ajuntament vol fer alguna cosa ha d'apujar molt el pres-

supost de cultura. Se n'hauria d'anar com a xifra inicial a uns 10 milions de pessetes per ampliar-les els anys successius. Hem de pensar que l'aportació de l'Estat espanyol a l'ensenyament és molt migrada perquè puguem confiar-li l'educació dels ciutadans.

Viena té més de 100 jardins d'infants (Kindergarten) amb 250 classes per a nens de tres a sis anys, que costen 17 milions de schillings. Quants en té Barcelona?

Viena alimenta diàriament 16.000 infants pobres i mal nodrits designats pels metges espanyols. Barcelona té uns grups escolars magnífics, en els quals dinen germanívolsament uns centenars de nois. No podríem ampuar aquesta llista. Molts nens de la nostra terra no van a l'escola perquè s'han de guanyar el dinar quan sols tenen deu anys.

Viena envia més de 40.000 nois a escoles escolars.

A Viena l'ensenyament obligatori va dels sis als catorze anys, i té 6.650 mestres per a 127.000 nens, o sigui un mestre per cada 19 deixebles. A la nostra terra hi ha molta menys de deu a catorze anys que treballen a les fàbriques, que treballen més de les sis hores que marca la llei i que no van a l'escola les dues hores obligatòries. Tenim també encara mestres amb un centenar de deixebles.

Però el més inic de casa nostra és que l'ensenyament secundari i l'universitari estan sols a l'abast de la classe rica.

Hi ha molts adolescents que volen estudiar als vespres, acabat de les hores de treball. Si es tracta d'estudis primaris, troben encara les classes nocturnes, que so's funcionen quatre mesos a l'hivern, i les Escoles del Treball. Però els que volen ampliar llur cultura tenen una mar d'entrebancs.

Hi ha dos nuclis d'ensenyament

post-escolar: l'Ateneu Enciclopèdic Popular i l'Ateneu Politécnium, on acuden molts joves amb l'afany de saber més. I es troben amb què aquestes entitats no tenen recursos econòmics per a muntar laboratoris de Física, Química i Biologia; no tenen ingressos per a pagar professors; no tenen pressupost per a llur biblioteca, ni tenen un estatge adequat.

Pensar que tot això es remedia amb e's diners que l'Ajuntament de Barcelona despèn en pocs dies, per a il·luminacions o altres festes i veure com és abandonada la cultura dels treballadors per no esmerçar-hi uns centenars de milers de pessetes! Les subvencions dels centres culturals són inferiors a molts pressupostos de sopars o tes de l'Ajuntament. Consignar dues o tres mil pessetes per a un centre d'estudis superiors és consignar una quantitat insuficient.

La nostra joventut obrera hauria de trobar ateneus confortables per anar-hi a passar les hores de lleure i perfeccionar els seus coneixements i no veure's forçada a anar als cafès o altres indrets pitjors. Quin concepte volem que la joventut obrera estudiant, que és l'èlita obrera, es faci de la nostra societat quan li barra el pas a la cultura, que hauria d'ésser donada amb tota generositat?

Hem formosajat l'exterior de la ciutat, la ciutat de pedra. És un deure de formosajar ara l'interior de la ciutat, la ciutat de l'esperit. Que no serveixin certes sumptuositats perquè els que viuen en la misèria vagin un contralt més gros de llur absència.

Els que votaren quantitats fabuloses per polir els nostres carrers i bastir superbes edificis no culturals han de votar ara quantitats grans, encara que no arribin a les milionàries de l'Exposició, per a fer una obra de justícia.

C. ROTES

GOVERNADORS DE "PROVINCIA"

NOTES PER A UNA BIOGRAFIA DEL DE LLEIDA

Tot Catalunya demana la destitució del governador civil de la "provincia" de Lleida, senyor Manuel Vega Vázquez.

"La Publicitat", de Barcelona

Les multes arbitràries imposades pel governador de Lleida als doctors Godàs i Franco, el dia de l'arribada de la família Macià, mostren el sistema de "justícia" que esmerça la primera autoritat civil.

"El Sol", de Madrid

No sabem si algú ha dit al senyor Manuel Vega que no té pasta de governador de "provincia"; per si de cas ja li ho diem nosaltres, en nom dels lleidatans, que cada dia es convencen més de la seva ineptitud.

"La Nau", de Barcelona

Es de lamentar el succés el dia de l'arribada a Lleida de la família Macià i opinem que, amb una mica de tacte per part de qui ha de tenir-ne i amb una mica de serenitat dels seus subordinats, s'haurien evitat escenes que, a dir veritat, aquí no hem presenciat mai.

"El Diario de Lérida", de Lleida

El governador civil de Lleida no s'ha donat, encara, que ací és absolutament indesitjat i que hom jutja la seva qüestió com la més inepta i la més desencertada de totes les gestions de govern "provincial" que hagin pogut desenrotllar-se mai en terres lleidatanes?

"La Jornada", de Lleida

Els destins de la provincia de Lleida estan en perill en mans de l'actual governador civil.

"El País", de Lleida

No hi hem d'afegir res per la nostra banda. Lamentem, només, no posseir cap retrat del senyor Manuel Vega per reproduir-lo en aquest mateix lloc.

PANORAMA DICTATORIAL

El Codi penal vigent i la Premsa

L'aixecament de la censura prèvia, tal com l'ha realitzat el govern actual, no és un pas vers la normalitat, sinó una manera hipòcrita de continuar la dictadura. Perquè l'aixecament de la censura significava una mesura liberal i equívoca, caloria que abans haguessin estat revocat el Codi Penal de Galo Pante i, si més no, restablerta la vigència del Codi de 1870. Sotmetre la Premsa al règim punitiu que el Codi feia els hi atorga era, precisament, el que desitjava i hauria fet el propi Primo de Rivera, tan bon punt haguessin utilitzat l'Estatut que pensava "realitzar" als periodistes i a les empreses.

En tot cas—cal ésser just—la diferència entre un govern i l'altre és el resultat final dels processaments; però, sota En Berenguer com sota En Primo, tots els que escriviem als diaris risquem d'ésser processats i empresonats i que hom ens exigeixi—com un excés de normalitat—dues mil pessetes de fiança per cada procés, que jo, com molts d'altres, no podria dipositar per la senzilla raó que no les tinc.

El nostre sentit de la justícia i, també, el nostre instint de conservació, ens han fet protestar contra aquesta realitat, d'encà que ens ha estat possible de comunicar-nos directament amb el públic; però la protesta sembla, fins ara, un afer de classe, quan hauria d'ésser una protesta general del país, interessat a què cap injustícia no pugui assolir carta de naturalesa entre nosaltres. Els periodistes ja sabem de què va, però el gros públic ha de meditar sobre la ignominia jurídica que representa una realitat com la que esbossa a continuació.

Se'ns el Codi de la dictadura, l'Autoritat pot dissoldre una empresa periodística i obligar-la a fer liquidació; els seus components queden inhabilitats per a constituir-ne d'altres d'un termini de tres anys (Art. 126) ni transmetre a cap altre la seva subscripció (Art. 127). La suspensió pot privar de publicar aduix cinquanta números, tractant-se de diaris, i trenta, si es tracta de revistes setmanals, quinzennals, etc. (Art. 128).

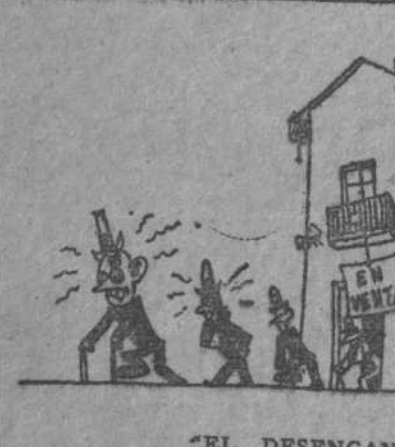
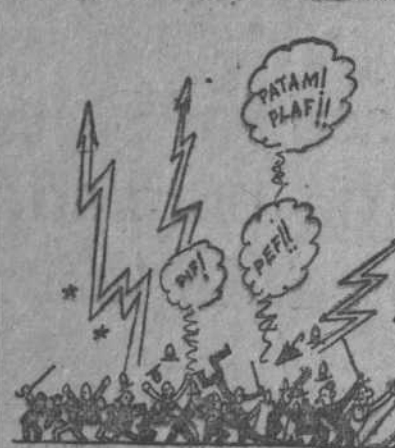
Un atac contra el rei, comès amb publicitat, comporta la pena de sis a dotze anys d'empresonament, i multa de mil a deu mil pessetes (Art. 256); la impugnació de la legitimitat autoritària del rei (que és una qüestió doctrinal) es castiga amb la pena de dos a quatre anys d'empresonament i penyor de mil a cinc mil pessetes. (Art. 27.) Es a dir: que avui no podrà publicar-se a Espanya l'Enciclopèdia que aparegué a França en ple segle XVIII, sense que els seus autors anessin a la presó.

L'atac contra les Autoritats que comporti—a judici del funcionari encarregat de jutjar-lo—calúmia, injúria o difamació, és punit amb la pena de dos mesos i un dia a un any d'empresonament i multa de mil a cinc mil pessetes (Art. 326); la calúmia, considerada greu, contra qualsevol persona, pot arribar a produir un càstig de quatre anys i multa. Uns de cinquanta mil pessetes (Art. 625). Si Primo de Rivera hagués donat efecte retroactiu al Codi del seu assistent (com es va fer amb un real decret encaminat a

assassinat legalment aquella innocent de Vera del Bidasoa) hauria calgut aplicar-li aquest article per les frases que havia dedicat a Santiago Alba des del seu manifest rural.

Es impossible concretar en un sol article totes les brutalitats que el Codi conté referents als anomenats delictes d'imprensa. Continuaré un altre dia. És indispensable que el públic conegui la situació en què hem d'escriure els publicistes. Principalment, aquells publicistes que lluiten per donar al nostre poble dies millors de llibertat i de justícia.

ARTUR PERUCHO

"EL DESENGANY NUMERO 13"

Opera en tres actes i dos diàlegs, de Bas Bofill

Argument de l'obra:

—Una vegada hi havia una societat anònima que fabricava polítcs (?) i tècnics (???) Un dia, l'amo, digué que s'apropaven eleccions, i hi va haver un joc de garrotades que va espantar. Tothom volia que el presentessin per diputat. Al cap d'un temps, els envià una tristosa que calgués liquidar la societat, perquè, del disgust, s'haurien mort tots els socis.

—Es clar, si tant es van estomacant...

—No, si el disgust fou perquè no van treure ni un diputat.

En tots els suplementos d'aquest mes hi ha un eclectici evident. La casa Odeon ha enregistrat de tot. Abans eren solament e's discos comercials que es trobaven en tots els catàlegs. Ara ja podem trobar una obra de gran envergadura ofertada al públic per dues o tres cases de discos. Per exemple el "Prelude à l'après-midi d'un faune", de Debussy, acaba d'ésser enregistrat per l'Orchestra Colonne, sota la direcció de Gabriel Pierné. El mes passat la mateixa obra ens era oferta per l'Orchestra de Filadèlfia, dirigida per Stokowsky.

Quina és la millor? El públic té dret a demanar-me! D'aquest últim ja vaig parlar-ne, i tractant-se d'una producció de l'eminent Stokowsky, ja no cal repetir els elogis, malgrat i la llibertat d'interpretació que es pren l'illustre músic polonès. Ara bé: Gabriel Pierné, que és el director d'orquestra més vell de França, guarda el secret d'aquest equilibri de sonoritats que Debussy, el mateix, va ensenyar-li. L'enregistrament de Pierné és menys brillant, potser també menys nerviós, que el de Stokowsky, però segurament és més net, més transparent. L'espectre debussinà hi és més tingut en compte per no dir més respectat.

Per cert, i no es tracta de cap indiscreció, ben aviat sortiran uns altres discos de Pierné amb "L'Arlesiana", de Bizet. Aquesta mateixa obra ens fou donada fa poc per Stokowsky, i jo no paro de fer-la giravoltar, tant i tant em sembla meravellosa aquesta música. Estic segur que la interpretació de Pierné serà molt diferent, i no m'estranyaria gens que el músic francès hagués posat en l'obra de Bizet aquella tendresa que Pierné respira i aquella humanitat que no pogué donar a l'obra de Debussy.

Dos discos molt amables completen el "Divertissement sur des chansons russes", d'Henri Rabaud. Aquesta obra, que és quelcom més que un "pot-pourri", es recomana per la varietat de temes, que l'illustre director del Conservatori de París fa sonar que són populars i russos. Així representa una sinceritat artística a la qual nosaltres no estem gens acostumats.

A la cacera de la Premsa

Per primera vegada—i ja no parlem de la persecució constant a base de recollides, multes i processaments—la "normalitat" del general Berenguer, emparada en el Codi Penal de la dictadura de Primo de Rivera, i d'En Primo de Rivera per entendre'ns, ha suspès la publi-

cació d'un periòdic per espai de trenta dies.

El governador de Barcelona ja ha trobat una fórmula passadament legal d'encobrir una arbitrarietat indignant: el jutge. I el jutge en aquest cas no ha tingut inconvenient a ajudar el governador de Barcelona.

Ens és igual que el periòdic suspès sigui "Solidaridad Obrera" com que fos un altre qualsevol. És el precedent allò que importa en aquest cas. És el fet que un Govern que es diu de "pacificació" utilitzi, quan li convé, l'obra més arbitrària i més anticivil que creà la dictadura: el seu Codi Penal, adreçat, exclusivament, a ofegar sota un article de legalismes—legalismes per a què—tot allò que pogués ésser autèntica veu popular, manifestació inequívoca de sobirania.

I així veiem com, sense sentència de cap mena, pot ésser suspesa la publicació d'un periòdic, pot ésser inutilitzat un òrgan d'expressió, pot ésser arruïnada una empresa particular, poden ésser llançats a la misèria uns homes. Per quin pecat? Pel de dir que no estan conformes amb el règim que oprimeix el país.

Com a ciutadans i com a periodistes, protestem del que s'ha fet amb "Solidaridad Obrera", el director del qual ha adreçat a la justícia un magnífic al·legat plantejant la qüestió des d'un punt de vista jurídic interessantíssim. En protestem i—repetim-ho—en protestarem si el periòdic víctima de la suspensió, que és "Solidaridad Obrera", fos qualsevol altre.

La casa on fan els vestits més elegants és La Tèxtil Catalana

Plaça Angel, 1 - Via Laietana, 25

L'ESPERIT DELS DIES

"Don Juan" i "Tartuf"

Evidentment l'afició del nostre públic per "Don Juan Tenorio" ha minvat força. Enguany només una companyia — que no ens senyala pas gaire arribada amb el nostre terrany — s'ha decidit a representar-lo. Ja ni els quioscos ni els venedors ambulants venen gaire exemplars del famós drama. La capa vermella del burlador, els seus pitjors fanfarrons, han perdut tot el prestigi. En canvi, tenim certa afició encara a parodiar-lo. Això, és clar, vol dir que no l'hem oblidat del tot. En la nostra farandula, al burlador sevella cal dir-li més aviat el burlador burlat. Tots els nostres començaments sempre a punt de parodiar els versos de Zorrilla. Cert és que no hi ha d'altres que es prestin tant a la paròdia. Són molt teatrals — en el sentit viciat del mot — i per a no mateix no cal més que subratllar una mica el seu èmfasi, per caure gairebé naturalment en la caricatura.

Però, per què, si tan aficionats som a burlar-nos del burlador, no representem, en lloc de totes aquestes paròdies que no tenen altra solta que la gràcia personal dels comediants, el "Don Juan" de Molière? Els nostres escenaris llanguixen precisament per manca d'unes injeccions d'art veritable. I cal dir que la representació d'aquest "Don Juan" no seria una novetat a Barcelona. En dies com aquests, fou representat, l'any 1907, al teatre Principal. Enric Giménez feia de don Juan, Emilia Baró, de donna Elvira. Quins plans no podríem improvisar ara per la sort del nostre teatre, si ens sentíssim decantar a l'afegit!

Però no ens hi sentim. Si enguany no he pogut veure el "Don Juan", de Molière, als nostres escenaris, l'hem pogut veure en la bella traducció catalana que Alfons Mas i ha publicat en la col·lecció dels Clàssics del món.

Quina altra mena de don Juan és el que Molière ens presenta a Zorrilla fa en el seu don Juan, una exaltació del donjuanisme. No hi vol dir res que en una ràbia escènica final el condemni. No hi fa res que anomeni el seu drama fantàstic "religiós". Això són subterfugis que molt sovint els artistes que han volgut fer una pintura de la depravació i del vici, han emprat. Qui surti de veure el don Juan de Zorrilla no en surt pas atemoritzat de proposar-se amb les senyores. Al contrari: surt amb els seus impulsos sexuals exaltats. Sent el desig d'esdevenir conquistador i desvergonyit, enganyador i trapella, desafiant i insolent. Són aquestes les glàries que en el drama de Zorrilla es glorifiquen.

En canvi, l'obra de Molière és, i es proposa, ésser, edificadora. És el problema de la moral de don Juan, el que es planteja. Don Juan hi és presentat com un ésser viciat i repulsiu, dotat, per fer passar la seva ànima deformada, de certes maneres seductores, d'una paraula ensuïmbrada i brillant. Al revés del que s'esdevé amb el don Juan de Zorrilla, cap home no voldria ésser el don Juan de Molière: cap dona no voldria ésser seducida per aquest don Juan.

L'obra de Molière és en part una imitació i en part una paròdia del don Juan de Tirso de Molina. Tirso de Molina fou el primer a portar a l'escena la llegenda del Convidat de pedra, que, en els seus inicis, no era altra cosa que una llegenda exemplar religiosa. La prosopopea del don Juan és, doncs, netament espanyola. Però, avui, que don Juan no seria anar pel carrer de cap país civilitzat sense que la policia se l'emportés emmanillat; avui que les dones més o menys emancipades se'n burlen; avui que els psicòlegs han analitzat la psicologia del burlador i ens el presenten com un exemplar menyspreable de la meua humana, avui és Molière qui té més de la seva comèdia la que dona un to més modern.

El volum comentat de "Els clàssics del món" publica, ultra el "Don Juan", "Tartuf" i "El Misantròp". "El Misantròp" és per a molts l'obra mestra de Molière. Quant a "Tartuf", feu molt de soroll i això no només per raons literàries, sinó d'ordre moral. La seva representació sollevà tantes protestes que l'edició de la seva primera representació, hagué d'ésser prohibida. Per què? El mateix Molière ens ho deixa explicat en un pròleg. "La gent que hi és representada — diu — ha demostrat ésser, a França, més poderosa que tota la que fins ara he fet sortir en les meves obres. Els marqués — afegeix —, les "precioses", els banquers i els metges, tots sotets amb paciència de veure's-hi representats i han simulat divertir-s'hi, amb l'altra gent, dos retrats que en feia: però els hipòcrites no han volgut admetre bromes."

Molière, a la fi, aconseguí autorització del rei perquè la seva comèdia fos representada: no sempre els reis són crítics. No ho aconseguí, però, sense oposicions violentes. I, durant de temps encara, els seus enemics procuraven indisposar-lo amb les persones honorables i no mancava mai, durant les representacions, algun cridaire indigne que adreçés a Molière alguna injúria.

Ah! ja tenia raó Molière de parodiar el poder dels hipòcrites. Actualment a França, no obstant, sembla que el seu poder ha minvat molt. A Barcelona, en canvi, estem molt

pitjor que a la França de Molière. No fa molt un governador podia prohibir la representació d'una obra adaptada per M. J. Sauriol, perquè en aquella obra hi és presentada al·lu·siu una de les pitjors lletres socials. En canvi, només tolera la representació de vodevils tan desvergonyits com vulguen, perquè aquests vodevils no molesten les santes virtuts de cap hipòcrite.

Les hipòcrites, però, no necessiten generalment l'ajuda del governador, perquè prohibeixi aquelles obres que no els plauen. En tenen prou amb la premsa que fan damunt de les empreses, en tenen prou fins amb la coacció que imposen als autors. La culpa principal de l'encongiment i del casolisme actual del nostre teatre són precisament els hipòcrites, els que la tenen? Tartuf triomfa i és fa l'amo, avui encara, a Barcelona.

...seu sembla la simbòlica. "Tartuf", malgrat de fer anys que ha estat traduït a català, no ha estat mai representat als teatres barcelonins.

DOMENEC GUANSE

FOBIA

Arran d'un solt publicat a "El Matí" referent al jutjat d'Arenys i reproduït, amb algun comentari, per "La Nau", "La Veu" d'ahir publicava amb el títol "Un aclariment", el que sequeix:

"Sobre el solt 'Què passa al Jutjat d'Arenys?', publicat a 'El Matí' i reproduït per altres diaris, 'La Nau' publica diu encara un article ple de fets i dades i que, per la seva construcció i argumentació, demostra a bastament la trista mentalitat del seu autor. Deixant a part el fons de la qüestió, més propi d'un expedient que d'un article, hem de sortir al pas de la inqualificable afirmació que contra els elements regionalistes d'aquesta vila es fa en l'esmentat article."

Amb raó o sense raó, fa un quant temps que el poble català ostentava els encanteris d'administració justícia. Van a la davantera d'aquesta crítica els diversos curials que presten llurs serveis en aquest Jutjat. Prova d'això és que la premsa de la capital se'n ha fet ressó. Doncs, bé: el pròxim de l'Escola del lletre Sunyol, autor de la rectificació, atribueix aquest malestar a una campanya dels elements regionalistes d'aquesta vila, perquè el senyor jutge és un perfecte catalanista i republicà. De la primera cosa no en dubtem perquè en el catalanisme hi cap tothom. De la segona sí: no creiem en una república que s'avi a administrar justícia en nom del rei. Queda, doncs, una sola personalitat: la de catalanista. Mai, doncs, els regionalistes d'Arenys no han volgut perjudicar llurs amics. Això és la feia dels "accionistes" de la Gran-Via. Queda, doncs, demostrat que l'autor de l'article és un inconscient que arriba a comprometre el seu patrocini, i que aquest, del que pogués venir, és prestat a fer el paper de víctima política carregant el mort a una respectable col·lectivitat de la vila.

L'afar, que promet donar molt de joc, no ens interessa gaire: en som ensenills espectadors. L'única cosa que ens interessa és sortir al pas de falses imputacions, sortides de mentes del magdalen solitari fracassat."

El reproduïm, íntegrament, per a desfer-

El perill patològic

Això va marxant per mala camina: vaga de la fam acordada pels presos governatius de Huesca, manifestació de les esposes, mares, germanes i filles dels presos de Bilbao, esborrades pels seus deportacions de quatre governacions contra els quals se sospitava que s'anava a aplicar la llei de fugues. Les impulsivitat autoritàries del govern Berenguer prenen un aspecte moribund en ésser interpretades pel poble. I és que es mastega la tragèdia, se la veu venir, i a tots esdevé el que és capaç de fer el simulador d'una força que no té.

Per entre les multituds populars s'inicia un corrent neuròtic, terriblement contagiós, que moltes vegades és el que inaugura els grans moviments històrics, però que és un perill deixar persistir massa temps i costa molt d'endergar pel bon camí quan se li ha deixat prendre massa iniciatives. Per a aquesta sensibilitat patològica totes les determinacions de les altures li semblen un malefici, cosa extra-natural i demoníaca. Quan el poble, amb excés de nerviosisme, s'adona que tota llei és arreu, que no hi ha un correcte obrar per part de les autoritats, que totes les decisions són arbitràries i il·lògiques, perd els estres i, també, es llança pel camí de les interpretacions quimioriques.

Sis anys i mig de dictadura van gastar e's nostres nervis. En caure, tothom cregué que la normalitat seria un balm salutífer. Però al go·rn Berenguer l'esperança de la normalitat, paralitza tota inhibició cerebral i desferma el seu malhumor d'una manera enervada. Tothom esperava la caiguda de Primo de Rivera com l'hora profeta als grans aclariments i per a netejar d'una vegada l'Estat espanyol del crostier de tants segles. Totes les classes socials, totes les ideologies que s'havien sentit vexades durant aquella època infamant tenien per l'ema l'hora per a solucionar els antics plets que la dictadura primoriverista volgué tapar amb tan poca traça i poca intel·ligència que els feia més evidents a tothom.

No ha estat així. Qui portà la dictadura, empeny el successor cap a la dictadura perquè sens ella veu perillar les seves prerrogatives. No té altra salvació que el temor del poble perquè l'amor fa anys que se'l jugà. I creu que atemorint-lo cada matí, com en el conte relatat per Tussó, solucionarà tots els desoris i temeracolls; i el bon ciutadà, en llevar-se, s'assabenta pel diari o per la veu popular de les provocacions i vexacions del dia anterior i del nombre d'empresonats durant la nit.

Es perillós jugar així, amb tota la col·lectivitat. Els nervis de les multituds no poden excitar-se amb massa confiança ni amb massa fred-

sió dels nostres tectors i perquè veïm com els acaparadors del seny catà han perdut en absolut el control.

Volríem saber què hi té a veure el nostre amic Sunyol amb tot aquest incident d'Arenys. Volríem també saber què tenen a veure la llei i els afers polítics.

I, finalment, ens ardevaria saber perquè els nostres estimats adversaris de "La Veu" empenen el mateix llenguatge — traduït — de certes campanyes que fa un determinat sector, que si nosaltres fossim homes, sense excepció, en diríem "aliat de la Lliga".

quència i l'abús de la seva bona fe i els seus límits. Si en lloc de punir els que maneren a la llei, de denunciar responsabilitats als qui pecaren contra el poble d'una manera ostensible i cinica, veu que s'en persegueix els que volen justícia, els que porten la llei a la mà, les vides de les infamies, aleshores s'aferma en la creença que està trastocat l'ordre natural de les coses, li sembla o' reus de bruyeria i en les nits sent i veu passar entretreg de la novella l'exèrcit dels mals esperits protectors de l'hora.

Estem alocat a un moment de morbosisme col·lectiu. Si no s'arregla ben aviat aquest plet, que més que polític és ètic, i si les autoritats continuen sense cap control assenyat, una onada de neurosisme ho envairà tot. Contemplem una vegada més en la història aquelles convulsions i estridències que hen estat una saguna en el bon règim de les nacions i que tant d'esforç i llàgr-

mes costa sedimentar i purificar després. Aquells esperits irresponsables, aquelles multituds en desordre, ho ensorran tot de mala manera, sense ordre, ni concert, combiades pel primer aventurer sense solvència i el tanac inculte i imitègent que les encisi. I tant vosaltres, homes conservadors, com els revolucionaris amb ideologia ben precisa i una ordenació futura i ben reglada dels destins del poble, serem bandejats i escopits per la multitud aïllada precedida per un foll o per un mal home.

Per a prevenir aquestes malures cal avançar de presa la reparació que el poble reivindica i obrir ben ampliament la porta perquè els seus anhels s'esplai i estructurar al to d'aquests anhels el règim públic. El perill no es troba en l'acte de la justícia sinó en la injustícia persistent, en el malestar i trabsals que ella comporta.

J. AIGUADER I MIRO

El llibre "Andorra"

A Catalunya es dona sovint el cas de publicar-se llibres sota la vocació i entusiasme d'un sol home, al qual són deguts tots els esforços, i més que res la joia de veure's publicats, per tal com de fet constitueixen una veritable meravella que no solament honoren les lletres catalanes, sinó que a més donen un doble valor a les coses de Catalunya, és a dir, a Catalunya.

Heus ací, per exemple, la col·lecció "Album Meruella", dirigit per En Pere Pujol i Casademont. Aquesta col·lecció que és destinada a recollir les bel·leses naturals i artístiques de Catalunya, acaba de publicar el volum tercer, dedicat a Andorra.

Aquest volum consta d'unes 80 pàgines de text i fotografies, amb dibuixos originals de Prudent Bertrana i de G. Henley Gardner i una excel·lent portada de l'Arxius Mas.

Les fotografies — unes 90 — us fan per elles soles, apreciar tota la bel·lesa — bel·lesa rústega, diguem — de la Vall d'Andorra, i us fan venir desigs de conèixer aquesta República, tan catalana, de més a la vora.

El text, escrit pel mateix senyor Pujol Casademont, és tan expressiu com les mateixes fotografies que il·lustren el llibre, i és prou suggestiu perquè en començar a llegir-lo no el deixeu fins a haver-lo llegit d'una sola tirada. Si no coneixeu Andorra, aquest llibre us fa la feina de l'apreciar a través de les seves pàgines.

Del text, com si fossin una excursió imaginària per "que-lla Vall, us sorprendran per la claredat i precisió amb què es fan esmentar els "pobles" "La travessia de les valls d'Andorra". Una única d'història. La gent. La justícia (una justícia que no és la mateixa del general Desnjos). Constitució política d'Andorra. Nomadisme pastoril. Indústria i agricultura, etc., etc.

Completem el text unes vuit "Postals d'Andorra", escrites per En Metel Font.

Jaume Miravittles continua a la presó de Figueres

Des de dimarts, que travessà la frontera de Port-Bout per a entrar a Catalunya, es troba a la presó de Figueres En Jaume Miravittles, el qual ha romàs durant cinc anys en l'exili a Bèlgica i a França.

No ha estat, doncs, com s'ha dit en la premsa diària, traslladat a Girone i tornat després a Figueres i empresonat al castell de Sant Ferran.

De l'ergástula figuerenca no se'n ha mogut des de la seva arribada, i allí continua esperant amb dalt l'hora de recobrar la llibertat.

Durant aquests dies la desfilada per la presó ha constituït un veritable raiatge olutad.

Mig Figueres, en els seus diversos matins i estaments, ha passat davant les reixes per tal de donar la benvinguda al jove i ferm exiliat, avui de tornada a la pàtria enyorada.

Fins ara, el tracte que ha merescut de la policia i fúncionaris de la penitenciar és excel·lent. Se li tenen tota mena de consideracions. Tracten l'home i no el presoner. I val a dir que l'home, en aquest cas, és un enveller exemplar digne de tots els respectes.

Hom està esperant l'ordre d'alliberament, i no cal dir que, per la nostra banda, el desitgem amb tota l'ànima.

E. F.

Figueres, novembre de 1930.

CINEMATOGRAFIA AMATEUR

Balmes, 12 - Telèfon 21470

us llogarà un gran assortit de pel·lícules PATHE BABY a preu módic.

El volum "Andorra" és natiu, en conjunt, una veritable meravella que honora força aquesta col·lecció.

Variacions sobre l'opertunisme

EL SILENCI

Ja ho deïem l'altre dia: l'escola oportuniste te les reis molt fòndes. Tota la política catalana se'n ressent.

La veia escola, la clàssica, va inlstar gairebé totes les cides. Les que, durat: molt de temps, ex·it el monopoli del catalanisme i els caps de brot eren forçats de redossar-se al volt d'aquells que posseïen el títol de definidors i guies. Després, la matissació i els cismes crearen altres grups; però els homes que els formaren eren deixebles de l'escola única. Difícilment havien d'oblidar, de cop i volta, l'ensenyament que podrien anomenar primari. I més que de la ideologia varen sentir-se del mètode, dels procediments.

Així hem pogut veure que la matissació ideològica ha arribat a ésser ben definida: dretes, centre, esquerres, extremitats. Tothom té on encabir-se. No manquen tampoc, és clar, inconformistes, protestatàries, inclassificats. Això vol dir que d'una bandera n'hem fet varies banderes, i encara queda marge.

Però d'això no n'hi ha prou. La divisió metoditzada, la classificació, assolirà, probablement, l'enrolament de les masses. Una individus seran membres actius i altres senzills simpatitzants.

I ací ens cal advertir — mal sigui repetint el que han dit altres — que els simpatitzants constitueixen una reserva perillosa. Són un pes mort. S'estusamen accidentalment perquè no tenen un criteri definit. No s'afien amb ningú d'una manera permanent, perquè no aspiren a convèncer ni volen ésser convèncuts. Són anti-democràtics perquè són oportunistes.

De tant en tant, com una cosa fatal, es produeixen moviments de readaptació. Els individus cerquen una nova feia. Volen un agrupament o un home que defineixi uns pensaments que, ben sovint, ni ells mateixos podrien concretar. Els manca un encaix just, de durada. L'exode té el seu origen en l'instint d'identificació. Caldria, per aminorar-lo, que dirigents i dirigits es comprenguessin.

Aquests moviments de readaptació són prou coneguts. Ara, en els darrers temps, hem vist l'exode de la dreta al centre i del centre a l'esquerra. Set anys enrera varem veure'l del centre a l'extrema dreta. Però mai no han arribat a produir la solidificació dels partits. Això és conseqüència, en bona part, de què l'oscil·lació és filla del dubte, i el dubte és consubstancial a l'home. A més, la manca d'encaix prové de què els agrupaments no es fan a base de sinceritat sinó de coincidències externes. I els partits es ressentent, qui sap si per inconsciència, de la pràctica dels mètodes oportunistes.

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

Tots els partits són primmirats quant a programes. Tenen com a funció màxima la redacció d'un manifest o uns estatuts o uns preceptes, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

lítica. El que cal és fixar clarament les normes que, arribada l'libra, puguin convertir-se en pràctica constant.

Darrera del programa ha de venir l'actuació. La "nauitat teòrica és fàcil d'obtenir; la coincidència pràctica ja és més difícil. Més d'un concepte llampant portaria escissions en encarar-lo amb la realitat. D'ací el silenci davant dels problemes vius. D'ací també l'exode de les masses. Els dirigents no tenen prou sinceritat per a exposar el seu parer arran de cada qüestió real o de cada problema. Els resulta més còmode callar i mantenir l'equívoc. Així els dirigits ignoren el pensament dels problemes i, de moment, per interícia, es queden al seu lloc.

A desgrat nostre hem divagat excessivament. Volem remarcar l'origen del silenci dels polítics davant dels problemes que la realitat planteja quotidianament. No hem vist que riscàvem de convertir-nos en definidors.

El silenci dels dirigents és una infidelitat a la doctrina, o una inconseqüència.

Existeixen problemes reals, candents, que mai per mai haurien d'ésser desatats. Tals, per exemple, que la forma de govern, l'ús dels idiomes, la llibertat dels ciutadans, la qüestió social, la religió.

Però aquests problemes, pel que tenen de reals, són relliciosos. Parlar-ne és fàcil comprometre's. És molt més còmode el silenci.

Perquè l'exode de les masses catalanes no ha cristallitzat encara en agrupaments ben definits. El mirallet de la unitat davant del fet català ens ha portat l'aiguabarreig. I l'encaix amb un problema dels que es poden fer vibrar o dels que voregen l'egoisme podria provocar una disgregació.

Així veiem partits que s'anomenen liberals i democràtics que tenen por d'intervenir en la qüestió social i en el problema religiós. És que no poden desfer-se de la influència de l'ensenyament polític primari que esmentàvem al principi. Els seus problemes foren — en bona part — deixebles de l'escola única. No l'han oblidada. Callen per no córrer el risc de disgregar? Per no perdre una engruna de popularitat?

No hauria d'espantar-los el perill d'una nova readaptació de la massa. Valdrà més això que mantenir confusionsismes.

Calen — ens deia no fa gaire l'admirat amic Sunyol — realitats de democràcia. Certament. I aquests no passen de les teoritzacions. Mantenir el silenci seria declarar-se oportunistes.

JOSEP M. VILA

Per al Festival del Pres

Mai com ara parlar de teatre és queien fora de la, i podria semblar una mena d'inconsciència del moment. Però tampoc mai com ara la necessitat de fer queixos que ompli la caixa de socors als presos s'ha fet sentir tan intensament.

Alguns companys del Comitè que fins l'horor de presidir són ja a la presó. Els que encara queden a la presó, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

Tots els partits són primmirats quant a programes. Tenen com a funció màxima la redacció d'un manifest o uns estatuts o uns preceptes, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

Tots els partits són primmirats quant a programes. Tenen com a funció màxima la redacció d'un manifest o uns estatuts o uns preceptes, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

Tots els partits són primmirats quant a programes. Tenen com a funció màxima la redacció d'un manifest o uns estatuts o uns preceptes, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

Tots els partits són primmirats quant a programes. Tenen com a funció màxima la redacció d'un manifest o uns estatuts o uns preceptes, en els quals es mira més la possibilitat d'exemplar el "adi d'acció que no la necessitat d'expressar fidelment el pensament dels iniciadors. L'amplària constitueix una obsessió. La unitat en surt, massa sovint, malmesa.

I no és recomanable una disciplina fèrria, ni uns horitzons estrets. Això seria la militarització de la po-

Es clar que no hem de propugnar la fossilització dels partits polítics; però això no voldrà dir tampoc que no sigui aconsellable l'estabilitat. Res d'hegemonies, però al forces normals.

reflector

En alguns pobles de Catalunya ha començat, per part de dignes elements joves, una campanya per la catalanitat.

Per la via de carrers, comerços, botigues, etc., els resultats de la qual començen ja de tocar-se.

Hou-vois ací un bon exemple i una civilització feina a realitzar. Caldria que, a tota la població catalana, aquestes de les joventuts, que amb tant d'entusiasme inicien la seva actuació en aquesta hora de desvetllament.

Amb ganes de treballar i amb un autèntic afany de ciutadania, es pot realitzar una gran obra catalana i civil, amb fòndes repercussions en estaments que més aviat ben vist sempre amb recel o amb indiferència quiescenc activitat idealista i ciutadana.

Pensant-ho les joventuts de Catalunya!

Quina actitud pren el Col·legi d'Advocats davant les detencions governatives i la persecució de periòdics i periodistes?

han complert, davant la persecució de què són objecte els periòdics, amb el telegrama que van cursar dies enrera a Madrid?

Segut a una denúncia, segons l'ofici rebut, a estat imposat al governador civil una multa de mil.

Gracienc d'Acció Catalana, per no haver portat a segellar uns cartes-circulats que la Comissió de Propaganda va dirigir als comerciants del carrer de Salmeron, pregant-los que retolien llurs establiments en català.

Es veu que a Gràcia hi ha "bons amics" de l'Ateneu que no tenen escrúpols d'utilitzar una arma tan noble com la de la denúncia per a perjudicar una entitat que està conquistant l'opinió gracienc.

L'Acadèmia de Jurisprudència de Madrid inaugura els seus cursos amb un discurs d'Alcalá Zamora sobre el tema: "L'impunisme". I a Barcelona, què?

A Anglès hi ha mes autoritats sermpoloses. La guàrdia civil, sobretot, no té prou veïllant per una concòrdia que mai no agrairà a la Lliga Regionalista.

Aquest darrer diu que el faran llegir al futur candidat del districte com a cosa primordial i imprescindible.

Es que les Associacions de Premsa creuen que ia

di aperiecta que mai no agrairà a la Lliga Regionalista.

Es la "normalitat" promesa. Aquesta "normalitat" que cal pensar ja en acabar d'una vegada.

Imarts passat, a Catalunya, procedent de França, el nostre amic i col·laborador de LA RAMBLA, Jaume Miravittles.

Des d'aquell dia, En "Met" es troba detingut a aquella presó, pels mateixos motius, probablement, que he foren Cassol, Fontanet i la majoria dels exiliats a França i a Bèlgica.

Demanem la llibertat de Jaume Miravittles. Fet i fet, d'aquí a uns quants dies — sense càrrecs judicials possibles — també hauran de fer-ho.

MOMOTOMBO

CAFES TORRATS

Oficines i magatzem:

Homer, núm. 56. — SANT GERVASI

Telèfon 71964

la rambla de catalunya

(esport i ciutadania)

Braçalets fantasia
Agulles novetat

J. ROCA

Rbla. del Centre, 33
Passatge Bacardi, 2

MARCELLÍ DOMINGO

LA RAMBLA DE CATALUNYA, sempre atenta als problemes de l'horari i les eleccions tornen a adquirir una actualitat palpable en la vida del país — ha volgut obtenir una declaració expressa, en aquest sentit, dels homes — liberals i esquerrans — més representatius del pensament polític espanyol des de l'encara "monàrquic" Ossorio Gallardo fins al socialista Alvaró de Albornoz.

El nostre director polític, Josep M. Massip, els ha visitats tots personalment, i n'ha obtingut les següents interessants i curioses declaracions.

Marcellí Domingo

No crec que cap home que es plantegi seriosament el problema de l'Espanya actual, prengui seriosament aquestes eleccions.

Som a 1930. Han estat desfets els vells partits polítics dinàstics; ha sorgit, amb incontestable vitalitat, el problema català; han destruït l'exèrcit; han controlat greus i inevitables responsabilitats els Poders que s'han situat contra la Constitució; s'ha produït una profunda desfeita en l'economia nacional; Espanya ha tornat a les guerres civils del segle XIX. ¿Com pot pensar-se que davant aquests problemes que reclamen sancions i revisions històriques pugui anar-se a unes eleccions amb encasellats de R. O. i a unes Corts de senyors, oligarques, cacics, negociants, arribistes i usurers? No. Anar a aquestes eleccions és entrar en el joc de la monarquia; comprometre's en les seves il·legalitats; situar-se, amb ella, fora de la llei; llançar el poble, tan net i tan clar en les seves actituds presents, per camins bruts i desviats; enfonsar la toga a la clauquera. No. Els homes d'esquerra tenen ben definida la seva posició i ben catòrica el seu deure. I han de guardar aquesta posició i complir aquest deure sense confusions, debilitats ni desviaments.

Per mi, que tinc a Tortosa una opinió que m'ha seguit en les adversitats i en els triomfs, i que avui té una consistència, una disciplina, una exaltació i una fe com no tingué mai, representa un gran sacrifici que li imposo d'allunyar-se de les luites electorals. Tanmateix no vacillo. No vacillo jo ni els meus amics no tenen un instant de dubte.

Govern sobirà per a convocar unes Corts Constituents, amb República o sense República, a Espanya, si a aquestes eleccions hi anirem, i hi anirem molt aviat amb tota l'ànima. Govern fora de la llei — tots els vicis

GREGORIO MARAÑÓN

els vells Govern, convocant eleccions, per a unes Corts com les desfetes en 1923, ho considerem una deserció a les inquietuds del país, un afront per als problemes que esperen, agreujats d'hora a hora; un atemptat contra les institucions democràtiques. A aquestes eleccions i a aquestes Corts, per respecte als nostres principis i per respecte a nosaltres mateixos, no hi anirem mai.

La monarquia pot realitzar en aquesta hora postera de la seva vida les forces que vulgui. La democràcia que s'anuncia com mai com a una esperança salvadora, comprometria el seu crèdit i el seu desenvolupament si, eridada a altres labors més autèntics i més elevats, es prestés a ésser comparada a aquestes "farses". La Història ens ha discernit i ens reclama per als seus alts destins.

Gregorio Marañón

Cada dia em sento més obligat a callar, en afers polítics. L'època de la dictadura era una època d'acció im-

Quin és el vostre pensament davant les eleccions que anuncia el Govern Berenguer?

NICETO ALCALÁ ZAMORA

quant, no gaires, republicans i antidinàstics que no distorbin massa i que serveixin per donar aparences de legalitat a allò que no en té.

Enfront d'aquestes realitats — i aquest és el problema que em sembla més interessant —, quina actitud adoptaran aquells que, essent contraris al règim, repugnen aquests procediments? ¿Es prestaran a ésser víctimes o a servir de titelles? ¿Sabran reaccionar contra aquesta nova vexació? Penseu que potser seria més digne limitar-se a proclamar als quatre vents que les eleccions són fictícies i que a aquest joc no s'hi poden prestar els homes que tinguin una idea clara dels seus deures. Allò verament eficaç, crec, seria fer ressaltar davant el país que el Parlament no ha de representar res perquè serà un modest guiat que el règim es cuina al seu gust. Que ell se'l mengi.

Alvaró de Albornoz

No crec ni tan sols que el president elecció, encara que sembla evident que a la Sots-secretaria de Governació es treballa amb tota activitat en l'encasellat. Però com que no depèn d'ell, no crec que faci les eleccions.

Per de promoure, sigui com sigui, el partit radical-socialista, per acord del Congrés Nacional celebrat, s'abstindrà d'aquestes eleccions. Jo, personalment, tinc tal idea del que representen, que badant tots els partits republicans, admeto el meu acord amb la llei electoral, jo no em presentaria per enlloc.

La meua opinió és que cap de les esquerres antidinàstiques i antimonàrquiques no poden anar a aquestes eleccions, de convocant il·legal perquè no hi ha cap Poder legítim que pugui fer-la. I només servirien, només, per fer un Parlament que sancionés tota l'obra realitzada per la dictadura.

Encara més: ben lluny d'ésser una sortida cap a una normalitat, com creu el general Berenguer, serien segurament el senyal d'una gran commoció, perquè el poble no està disposat a consentir que una negada més, i pels procediments que tots coneixem, i en aquest cas sens dubte portats al límit, sigui falsejada la voluntat nacional.

Jo crec sincerament que les primeres eleccions que se celebraran seran les Constituents de la República.

Alejandro Lerroux

No crec ni tan sols que el president estigui convençut que podrà convocar eleccions. Em fundo en què el rei és el primer interessat, per una agudització de l'instint de conservació, que no se celebren semblants eleccions, que anul·larien o dificultarien la seva permanència.

Sóc, doncs, enemic acèrrim de deixar d'acudir a qualsevol luita que ens ofereixin les circumstàncies polítiques.

En canvi, crec de molta més eficaçia i de més grandesa per als efectes públics anar a la luita amb esperit revolucionari, és a dir, disposats a no consentir mixtificaciones: triomfar o ésser

manent aspiració al Poder personal; que li farien córrer el risc inevitable de donar als seus enemics, avui en peu de guerra, ocasió propícia per a encendre un moviment nacional revolucionari o, almenys, profundes i sagnants perturbacions.

I perquè sap el monarca millor que els seus governants, per una vella experiència, que obert el Parlament, i admet en el cas que no hi acudissin sinó oposicions convencionals, no faltaria un arribista o un audaç — sabent fàcil la manera de crear-se popularitat — que s'aixequés a formular acusacions crues sobre la base de les responsabilitats, a la liquidació de les quals aspira tot el país, i provoqués tempestes parlamentàries, ràpidament convertides en desfiles populars que arrossegarien les multituds a batres amb la força pública davant les portes de l'edifici del Congrés. I tot això no faria altra cosa que agreujar la situació de la monarquia, prou esgotada de forces morals, prou empobrida pels seus explotadors, i prou dèbil per afrontar luites d'aquesta mena.

vençut. I en el primer cas, quan ja s'està en possessió de quècom definitiu i renunciàble, i no hi hauria d'imaginar, com passa amb el retraïment electoral, aleshores pot acordar-se, temporal o definitiu, el retraïment parlamentari.

MANUEL AZAÑA

Manuel Azaña

Per mi, tal com avui estan plantejades les coses, no hi haurà eleccions. Entre altres raons, perquè encara que Berenguer volgués fer-les no les hi deixarien fer.

Niceto Alcalá Zamora

No crec que Berenguer faci les eleccions.

De fer-les, serien escandaloses, faltes de tota garantia, i no ja inadéquades, sinó contraproduents per a les veritables exigències de l'interès nacional en els moments presents.

Finalment, no crec aquestes eleccions mereixedores del menor aplec o concurs. I constituiria per a mi el més dur sacrifici de disciplina en pro de la unió d'esquerrers sotmetre la meua signatura i el meu criteri a una altra apreciació.

Rafael Sánchez Guerra

No crec ni en les eleccions ni en la sinceritat del general Berenguer quan diu que pensa convocar-les.

Tot plegat em sembla una habilitat per anar aturant altres esdeveniments que per força hauran de produir-se com a manifestació autèntica del retraïment electoral com a mitjà d'acció revolucionària. Ho és sempre a condició que, a més a més de l'ambient que avui existeix, i d'una organització adequada de forces, l'acció revolucionària estigui a punt d'iniciar el suprem esforç.

Però soc enemic, després de l'experiència adquirida, del retraïment en les luites electorals, perquè és antieducació per al poble en aquesta renúncia, perquè el poble, en la seva simplicitat, imagina que dispensa de votar els seus candidats naturals, pot donar el vot, sense detriment de la causa en què milita, a qualsevol candidat, i així en els pobles rurals, per desgràcia, es tradueix gairebé sempre en llicència per a comerciar amb el vot.

El retraïment desmoralitza el poble ciutadà, destrueix les organitzacions polítiques i l'avantatge romàntic que és deducir del gest abstencionista no té cap compensació si no va seguit del triomf revolucionari.

Sóc, doncs, enemic acèrrim de deixar d'acudir a qualsevol luita que ens ofereixin les circumstàncies polítiques.

En canvi, crec de molta més eficaçia i de més grandesa per als efectes públics anar a la luita amb esperit revolucionari, és a dir, disposats a no consentir mixtificaciones: triomfar o ésser

Si, a despit de tot el que s'hi oposa, s'arribés a les eleccions, quina actitud haurien de prendre les esquerres? De cap manera, per mi, assistir a la farsa i ésser còmplices d'una farsa més.

Creo que si els anys vergonyosos de la dictadura han servit per a al-

guna cosa ha estat per a convèncer l'espanyol que la vida política, de la Restauració ençà, ha estat una farsa i les eleccions dintre el règim seria continuar una comèdia més, a la qual no pot prestar-se de cap manera qui aspira a la condició de ciutadà lliure.

Com que, per a mi, no hi ha altra solució que un acte de violència, el deure de les esquerres — si per casualitat vénen aquestes eleccions — hauria d'ésser el d'aprofitar la campanya electoral per produir l'estat de consciència en el país per tal que aquest pogués aconseguir, impedit les eleccions, allò que per legítim dret li correspon.

Manuel Azaña

Per mi, tal com avui estan plantejades les coses, no hi haurà eleccions. Entre altres raons, perquè encara que Berenguer volgués fer-les no les hi deixarien fer.

Creo, però, que l'acció revolucionària no ha d'estar supeditada al fet d'un esdeveniment o a que les convoqui En Peró o En Pau.

¿Actitud de les esquerres davant la convocatòria, si es fa? Una, només: unànimement a l'abstenció com a protesta i com a preludi de l'acció revolucionària.

Julio Álvarez del Vayo

Jo no crec en aquestes eleccions perquè a despit dels propòsits del general Berenguer d'arribar a una certa normalitat constitucional, en contra dels propòsits subsecutius d'obstacle de sempre. És a dir, l'actitud insegura de la persona que ha de signar el decret de la convocatòria. Mentre les institucions — que per

JOSÉ SALMERÓN

tal d'assegurar els seus interessos particulars i per impedir tota discussió pública entorn de la seva actuació arribaran fins al punt de lliurar Espanya durant set anys a un simulacre grotesc de Govern, amb tots els perjudicis que per a la vida i l'economia nacional estem ara tocant — pugim trobar un mitjà d'impedir que el poble les jutgi, tota esperança en una liquidació parlamentària i pacífica del problema polític plantejat és absolutament il·lusoria. Per això és il·lusoria i incomprendible la insistència, encara en aquests moments, del senyor Melquíades Álvarez a demanar Corts Constituents.

Per tal que aquestes Corts tinguessin una mica de sentit històric, caldria que es transformessin en Convenció, caldria que acusessin, que jutgessin, que sentenciessin. I és absurd suposar que puguin ésser convocades mentre les institucions contra les quals aquest judici hauria de dirigir-se conserven encara la notàlgia de solucions més comodes, com podria ésser la repetició del cop d'Estat de 1923, a base de qualsevol de la mitja dot d'una de generals alavorits per la sort.

No creient en les eleccions, si s'arribés a convocar-les només podria pensar-se a utilitzar-les com un instrument d'agitació revolucionària, si és que la fe en la sensibilitat col·lectiva del poble espanyol no li fes encara esperar que ta's manobres indirectes poguessin potser resultar per a la data en què haurien d'ésser portades a la pràctica completament innecessàries.

Per tots aquests motius estic en contra que les esquerres es declinin contra les eleccions: que el seu lloc és al carrer.

Angel Ossorio Gallardo

Té molta raó el Govern per desistiar-les, i jo tinc algun motiu per

ANGEL OSSORIO GALLARDO

creure que les vol de veres. Però les eleccions es realitzaran sobre el perjudici de què triomfi determinada tendència i en què quedi asfixiada una altra. És a dir, que seran unes eleccions més de les del vell règim, agreujades per tenir ara el Govern a la seva mà tots els alcaldes, tots els tinentes d'alcalde i tots els presidents de les Diputacions. Total un convencionalisme més. I el que necessita Espanya, al meu entendre, és precisament el contrari: unes eleccions rabiosament sinceres en què els espanyols defineixin lliurement el rumb dels seus destins, surti el que surti i passi el que passi.

Una gran commoció jurídica seria l'únic mitjà d'evitar una revolució sangant.

Miguel Villanueva

Es tan recent el que he parlat sobre aquestes matèries que no és possible que ara doni cap novetat a les meves paraules.

Però ajustant-me a la veritat del meu pensament, torno a repetir que crec un absurd polític l'anunci d'un esdeveniment general legislatiu celebrat sota un ministeri com el que presideix el general Berenguer, que va néixer com a interí i que manca de totes les condicions que racionalment s'han considerat sempre necessàries per a presidir una funció política de les més greus i potser, la més greu que pugui realitzar un Govern. No es pot encarregar una missió com aquesta al comandant general d'Albarrà i a qualsevol dels familiars del Palau, perquè es tracta de quècom on ha d'intervenir, dignament i noblement, la sobirania de la nació.

Precisament per la falta de condicions dels que tenen avui, increïblement, els destins del país en les seves mans, se'ls veu realitzar tots aquells actes més reprovables políticament, que desafortunadament el títol antic règim. I ja hi ha destitucions d'Ajuntaments, crides d'alcaldes i autoritats, amenaces de coaccions, actes en blanc i tota aquella recerca de mal geni que s'han pogut utilitzar pels seus experimentats electors de la nostra història. Agreujat tot amb l'anunci i l'amença, molt seriosa de revestir la compra de vots caràcters com mai no tingué i per a la qual feina hom recluta ja els compradors.

MIGUEL VILLANUEVA

Català:

¿Ja llegeixes en la teua llengua?

¿Ja ets subscriptor dels teus diaris?

¿Ja et recordes de les escoles catalanes?

¿Ja assisteixes al teatre català?

